

Razne vesti.

V Ljubljani, meseca januarja 1925.

(XXXV. redna glavna skupščina društva »Pravnika«) se je vršila dne 28. januarja 1925 v sodni palači. Namesto obolelega načelnika g. dr. Majarona jo je otvoril načelnikov namestnik g. dvorni svetnik Bežek, ki je po pozdravu dal besedo tajniku.

I. Tajnik g. dr. Sajovic je podal nastopno letno poročilo odborovo:

Slavna glavna skupščina!

Na lanski redni glavni skupščini je bil izvoljen vnovič ves stari odbor, ki se je tudi enako kakor prejšnja leta konstituiral. Opravil je sedem rednih sej in tri seje pripravljalnega odbora za Pravniški Zbor v Zagrebu. Med letom pa je postala potrebna sprememba, kajti naš dogoletni blagajnik gospod dr. Josip Lavrenčič je dne 29. julija 1924 po kratki bolezni umrl. Ta smrt je zadela društvo precej težko. Znano je namreč, s kako vnemo in požrtvovalnostjo je opravljal pokojni dr. Lavrenčič blagajniške posle skozi več kakor 11 let, kajti bil je društveni blagajnik od 12. februarja 1913. leta. Prav posebno je prišla društvu v prid njegova delavnost po končani svetovni vojni, ko je bilo treba spraviti v red celotno poslovanje društva, osobito pa finance. Zato slava njegovemu spominu!

Društvo je štelo lansko leto 606 članov. Umrlo jih je tekom leta 7 in sicer: dvorni svetnik in podpredsednik deželnega sodišča v Ljubljani Fran Regally, odvetnika dr. Josip Lavrenčič in dr. Franjo Rosina, notarji dr. Fran Strelec, dr. Lovro Baš, dr. Karel Schmidinger in emer. notar Josip Smodej. Poleg teh sta umrla še dva bivša člana deželnosodni svetnik v pokoju Ivan Nosan in višji deželnosodni svetnik v pok. Jakob Hren.

Vsem članom in poleg tega še 138 naročnikom se je pošiljalo društveno glasilo »Slovenski Pravnik«. Bodi na tem mestu izrečena zahvala vsem gg. sotrudnikom, ki so skrbeli za vsebino našega glasila in s tem pripomogli, da se uvršča »Slovenski Pravnik« dostojno med druge pravniške revije. Za gmotno podporo pa dolgujemo največjo zahvalo pravosodni upravi in sicer tako bivšemu oddelku ministrstva pravde v Ljubljani kakor tudi ministrstvu pravde v Beogradu, ki sta naklonila v preteklem letu društvu podpore v znatnem znesku. Veliko zahvalo smo dolžni tudi predsedništvu Združenih papirnic Vevče, Medvode in Goričane, ki je odstopilo potrebni papir po znižani ceni. Glasilo skušamo izpopolniti vedno bolj in smo ravno sedaj v dogovoru z notarsko zbornico, da bi »Slovenski Pravnik« prinašal kot posebno prilogo »Notarski vestnik«.

V prvi polovici preteklega poslovnega leta je priredilo društvo več prijateljskih sestankov. Ker pa ti niso bili več tako dobro obiskani kakor prejšnja leta, se odbor ni mogel odločiti, da bi se ti sestanki ponavljali tudi v sedanji zimi. Pripravljen pa je odbor prirejati enake sestanke zopet, če se bo pokazalo zanimanje zanje. Priredilo je društvo dalje v lanskem letu 10 predavanj in sicer: 1) Dr. Al. Bilimović: »Družba, država in gospodarstvo« (6. februarja 1924); 2) dr. L. Böhm: »Moderne protekcionisti«.

stične struje s posebnim ozirom na anglosaški svet« (27. februarja in 26. marca 1924); 3) dr. M. Škerlj: »Zaščita znanstvene svojine« (5. marca 1924); 4) dr. M. Dolenc: »Problem kazensko pravne zaščite telesnega ploda« (2. aprila 1924); 5) dr. Fr. Göstl: »Dva zločinska primera vsled halucinacij« (4. aprila 1924); 6) dr. I. Belin: »Problem valorizacije u bilancama dioničkih društava« (10. aprila 1924); 7) dr. Gj. Tasić: »Kad sud ima prava da ceni ustavnost zakona« (19. novembra 1924); 8) dr. L. Pitamic: »Kritični pogledi na juristično osebo« (10. decembra 1924); 9) dr. L. Böhm: »Morska obala v teoriji in praksi« (18. decembra 1924). 10) Dne 17. maja 1924 je priredilo društvo popoldanski izlet ob Savi od Tacna do Črnuč. Ta izlet je bil združen s predavanjem prof. dr. Hinterlechnerja, ki je na licu mesta pojasnjeval vplive regulacije reke Save na njen tek in strugo. Vsem gg. predavateljem se odbor zahvaljuje še enkrat za njihovo požrtvovalnost.

Največjo delavnost pa je društvo razvilo prilikom zbora jugoslovenskih pravnikov v Zagrebu. Vsem zbranim so gotovo še v spominu krasni septemberski dnevi v hrvatski prestolici, zato o tem nočemo izgubljati še nadaljnjih besed. Vendar ni odveč, če poudarja odbor tudi na tem mestu, ko polaga članom račun o svojem delovanju, da je naše društvo sodelovalo iniciativno in organizatorično že pri vseh pripravljalnih delih za zagrebški zbor. Kakor znano, je izšla ideja za pravniški shod iz našega društva. Po enoletnem delu je dozorela stvar že tako daleč, da sta se člana našega odbora gg. dr. Majaron in dr. Dolenc udeležila pripravljalnega sestanka vseh naših pravniških združenj v Zagrebu, kjer se je bil določil podroben program. Po naročilu tega sestanka je izdelal g. prof. dr. Dolenc načrt statuta za Zagrebški Zbor, ki so si ga usvojila vsa društva. Po tem statutu se je Zbor tudi vršil. Nadaljnji potek je znan. Zagotovljeno je, da se bodo pravniški kongresi vršili tudi v bodoče in pravkar se čuje, da se v Beogradu, kamor bo sklican prihodnji kongres, na to že pripravljajo.

O društveni knjižnici ni poročati ničesar, pomnožila se je za one revije, ki dohajajo v zameno za »Slovenski Pravnik«.

Na povabilo g. predsednika so se navzoči dvignili s sedežev in počastili s tem spomin umrlih članov.

II. Blagajnik g. dr. Ignac Rutar je poročal o društvenih dohodkih in izdatkih:

dohodki v letu 1924 so znašali	Din	62.737.29
izdatki v letu 1924	»	45.730.80
ostane	Din	17.006.49
od tega pa je odšteti predplačila in dolg v tiskarni v skupnem znesku		
	Din	8.075.—
tako da znaša prebitek	Din	8.931.49

Neplačane članarine za zadnja tri leta znašajo skupaj 12.213 Din 50 par. Člane, ki že dalj časa niso poravnali članarine, bo treba izbrisati.

Proračun za leto 1925 pa izkazuje:

Izdatkov	Din	67.260.—
dohodkov	»	62.000.—
tedaj primanjkljaja		Din 5.260.—

III. Po kratkih pojasnilih tajnika, kako stoji stvar glede prodaje društvene knjižnice, je izjavil pregledovalec računov g. dr. Janko Žirovnik, da so se blagajniške knjige našle v popolnem redu, in je predlagal, da se izreče celemu odboru, zlasti pa blagajniku absolutorij.

Skupščina je temu pritrdila, odobrila poročila odbora in izrekla absolutorij.

IV. Vršile so se nato volitve. Izvoljeni so bili vzklikoma vsi dosejani odborniki in oba pregledovalca računov, na novo pa za odbornika g. dr. Josip Krevelj, notar v Litiji.

Predsednik je nato zaključil glavno skupščino.

(Osebne vesti.) Imenovani so: vrhovni državni pravdnik Ivan Okretič za podpredsednika stola sedmorice v Zagrebu, državni pravdnik dr. Anton Kremžar za višjega državnega pravdnika v Ljubljani, višji sodni svetnik dr. Jakob Doljan za predstojnika okr. sodišča v Slovenski Bistrici, deželno sodni svetnik Janko Guzelj za višjega sodnega svetnika v Mariboru, deželnosodni svetnik in predstojnik okrajnega sodišča Josip Janša za deželnosodnega svetnika v Ljubljani, okrajni sodnik dr. Blaž Reichmann za predstojnika okr. sod. v Prevaljah, sodnika Ivan Trinkavs in Emil Kramer za okrajna sodnika v Mariboru, premeščena sta okrajni sodnik dr. Rudolf Sajovic k deželnemu sodišču v Ljubljani in sodnik dr. Avgust Habermuth k okrajnemu sodišču v Prevaljah. — Premeščeni so vladni tajniki Ciril Poklukar v Logatec, dr. Janko Vidic v Ljubljano, dr. Tina Čuš v Krško in dr. Janko Šiška v Kočevje. — V pokoj so stopili dvorni svetnik Fran Dukič, višji državni pravdnik Andraž Jeglič, predsednik okrožnega sodišča dr. Jakob Toplak, višji sodni svetnik Josip Šumer in referent pri agrarni direkciji Stanko Masič. — Umrla sta odvetnik dr. Franjo Rosina in višji sodni svetnik v pok. Jakob Hren.

(Ivan Okretič) je bil imenovan po smrti Franja Smeccchia za podpredsednika odd. B. stola sedmorice. Novi podpredsednik se je poročil leta 1860 v Kostanjevici na Krasu. Po končanih pravnih študijah se je posvetil sodniškemu stanu in nastopil 17. aprila 1884 leta sodniško prakso pri deželnem sodišču v Trstu. Služboval je kot sodnik pri raznih sodiščih na Primorskem, državnega pravdnika namestnik v Rovinju in Trstu in sodni svetnik v Gorici. Odličen poznavalec kazenskega prava je bil leta 1898. poklican v službovanje h generalni prokuraturi na Dunaj. Po prevratu je prevzel vodstvo višjega državnega pravdnišтва v Ljubljani, ko se je pa ustanovil v Zagrebu pri stolu sedmorice oddelek B, je postal tamkaj vrhovni državni pravdnik. Z imenovanjem za predsednika stola sedmorice je dobil priznanje za svoje vsestransko in globoko znanje in neumorno vztrajnost, ki jo je pokazal na vseh mestih. Zato mu ne bo

pretežko, voditi naše najvišje sodišče. Čestita mu tudi društvo »Pravnik«, saj je Okretič njegov član od početka in odličen sotrudnik njegovega glasila.

(Dve, tri o razlagi člena 138 Vid. ust.) Iz citacije odstavka 3. člena 13. v členu 138. Vid. ust., ki govori o ustavitvi časnikov, se je v publicistiki izvajalo, da z ustavitvami nimajo sodišča nobenega posla. Zgodovina postanka člena 138 pa kaže jasno, da je tak nauk napačen. — V tiskanem »Izveštaju Ustavnog Odbora Ustavotvorne Skupštine o načrtu Ustava« je imel člen 13, ki govori o svobodi tiska, **četvero** odstavkov. Prvi in četrti sta odgovarjala dobesedno prvemu in tretjemu čl. 13 današnje ustave. Drugi odstavek načrta je pričenal z »Ne može se ustanoviti« in končal »vnapred predvidjene«. Nadaljevanje: »Zabranjuje se rasturanje«, ki prinaša med drugim tudi določilo, da je »vlast dužna za 24 časa po izvršenju zabrane sprovesti delo sudu«, se nahaja v novem, torej tretjem odstavku. Ni pa v tem odstavku še govora o zabrani **izhajanja** časnika. Na strani 9 »Izveštaja« pa se nahajajo motivi, zakaj se je ustanovil poseben predpis člena 138 o zabranitvi izhajanja. Tu stoji: »Odbor je dalje iz vladinog načrta Ustava izdvojio neke slučajeve u kojima može list biti zabranjen i primio ih je u načelu, ali ne kao ustavni propis već kao odredbe prelaznog karaktera, koje će se moći menjati i ukinuti redovnim zakonskim putem.« Tako je torej nastal člen 138, ki se je po predlogu ustavnega odbora glasil: »Može se zabraniti izlaženje, odnosno rasturanje novina..., koji izazivaju: mržnju protivu države kao celine, verski ili plemenski razdor: a tako isto i kad posredno pozivaju građane da silom menjaju Ustav ili zemaljske zakone, samo ako se iz napisa očevidno vidi, da se njime ide na tako pozivanje građana. (Prvi stavek!) Kada postane naročita potreba, ovi se propisi mogu ukiniti zakonom.« (Drugi stavek!) Ustavotvorna skupščina pa je naposled sama vrnila med prvi in drugi stavek ravnokar navedenega člena načrta nov stavek, ki se glasi: »Propis čl. 13. stav. 3 o izvršenju zabrane važi i ovde.«

Ne more torej nobenega dvoma biti, da je bil čl. 13 po načrtu, kakor je bil predložen ustavotvorni skupščini, razdeljen še na **četvero** odstavkov in da se je citiral odstavek 3. člena 13., ker se samo ta člen bavi s predpisi o »izvršenju zabrane«. Ako sta se v tisku združila prvotni drugi in tretji odstavek člena 13. v en sam odstavek, je bila to evidentna tiskovna napaka, eventualno prepisovalčeva pomota, ki je v naglici prezrl pričetni pri besedah »Zabranjuje se rasturanje« z novim odstavkom. Da taka tiskarska ali prepisovalčeva napaka ne more imeti nobenega vpliva na moč zakonodajalčeve pravne misli, kakor je bila v resnici sklenjena, o tem ne more biti spora. S tem pa je zakonodajalčeva volja, prepustiti postopanje nalik zabranam razširjevanja in prodajanja tudi glede ustavitve časnikov edino le sodišču, jasno izpričana, ne glede na to, da izhaja sama po sebi že iz načelnega stališča ustave, da je tisk svoboden, a kontrola te svobode poverjena samo od zakona odvisnim sodiščem.

Dr. Metod Dolenc.